

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาความคิดเห็นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในการสอนทักษะการทำคลอดปกติโดยวิธีเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยดังนี้

1. การเรียนการสอนวิธีเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning)

1.1 ความหมายการเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning)

1.2 ความสำคัญและหลักการเบื้องต้นของการเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning)

1.3 ประโยชน์ของวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning)

1.4 ความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning) และการเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบเดิม

1.5 วิธีการเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning)

1.5.1 Team Accelerated Instruction (TAI)

1.5.2 Cooperative Integrated Reading Composition (CIRC)

1.5.3 Group Investigation

1.5.4 Jiasaw II

2. ทฤษฎีการเรียนการสอนมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน

2.1 ทฤษฎีการสอนของกาเย่ (Gagne')

2.2 ทฤษฎีการสอนของบลูม (Bloom)

2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

2.3.1 การเรียนรู้จากตัวแบบ (Model)

2.3.2 การสาธิต (Demonstration)

3. การเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

4. รูปแบบการเรียนการสอนวิธีเรียนรู้ร่วมกันกับการพยาบาล

การเรียนการสอนโดยวิธีเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning)

การเรียนการสอนโดยวิธีเรียนรู้ร่วมกัน เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้สอนวิชาทางการพยาบาล (Nursing) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ส่งเสริมความคิดเห็นอย่างมี

วิจารณ์ญาณ (Critical thinking) ช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม (Social Skill) และความมีเหตุผล รู้จักคิดในระดับสูง มีการพัฒนาในการแก้ปัญหาต่างๆ และสามารถทำหน้าที่ได้หลากหลายสถานการณ์ การเรียนการสอนแบบวิธีนี้ สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่มเล็กๆ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างอิสระ ร่วมมือกันแก้ไขปัญหา มีปฏิสัมพันธ์กัน ทำให้รู้จักวิธีการอยู่ร่วมกันในสังคม ทำงานร่วมกัน พัฒนาความรู้ด้านวิชาการ ทำให้สมาชิกรู้สึกมีความอบอุ่น มั่นคงทางจิตใจ ร่วมมือกันเกิดกำลังใจในการเรียนรู้ตลอดเวลา มีความภาคภูมิใจและยอมรับซึ่งกันและกัน สามารถพัฒนาการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Joyce, Weil, & Showers, 1992 : 434)

วิธีการเรียนการสอนโดยวิธีเรียนรู้ร่วมกัน เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงบทเรียนนั้นๆ และสนุกสนาน ตื่นเต้นในการทำงานร่วมกัน เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน กระตุ้นให้เกิดความอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น โดยที่ผู้สอนจัดบทเรียน เอกสารประกอบคำสอน หรือกรณีศึกษา ให้แก่ผู้เรียน แล้วผู้สอนทำการสอนบทเรียนและทักษะการทำงานกลุ่มก่อน แล้วให้ผู้เรียนซักถามก่อนที่จะให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มต่อไป

ความหมายของการเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning)

สลาวิน (Slavin, 1983 : 6) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ร่วมกัน หมายถึง วิธีการเรียนแบบหนึ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรับผิดชอบการทำงานของตนเองเท่าๆกัน ภารรับผิดชอบการทำงานของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ผลการเรียนของผู้เรียนจะพิจารณาเป็น 2 ตอน ตอนแรกจะพิจารณาค่าเฉลี่ยของทั้งล่องกลุ่ม ตอนที่สองจะพิจารณาคะแนนสอบเป็นรายบุคคล การสอบทั้งสองครั้งผู้เรียนต่างคนต่างสอบ แต่เวลาเรียนต้องร่วมมือกัน ดังนั้นผู้เรียนที่เก่งจึงพยายามช่วยเหลือผู้เรียนที่อ่อนกว่า เพราะจะทำให้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มดีขึ้น และทางสถาบันการศึกษามิรางวัลเป็นการเสริมแรงให้ด้วย หากค่าเฉลี่ยกลุ่มได้เกินเกณฑ์มาตรฐานที่ทางสถาบันตั้งไว้

อารี สัททนต์ (อ้างจาก นงลักษณ์ อายสุช, 2536 : 11) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบสหร่วมใจ หรือการเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning) ว่า หมายถึง กระบวนการเรียนที่ให้นักเรียนทำงานด้วยกันเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละ 2-6 คน ไม่เกิน 6 คน เพื่อให้เกิดผลทางการเรียนรู้ด้านความรู้ (Cognitive) ทางด้านอารมณ์จิตใจ (Affective) และช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเพื่อนๆ ยอมรับในความคิดเห็น และความสามารถของผู้อื่นที่แตกต่างจากตน รวมทั้งทักษะและมารยาทสังคม (Social skill) ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นและทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้

จากความหมายของนักการศึกษา และการศึกษาจากเอกสารต่างๆ สรุปได้ว่า การเรียน การสอนโดยวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning) หมายถึง วิธีการเรียนแบบหนึ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้เห็นคุณค่าใน ความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม

ความสำคัญและหลักการเบื้องต้นของการเรียนรู้ร่วมกัน

จอห์นสันและจอห์นสัน (พจนานุกรม ғыарธรรมสาร. 2533 : 35 อ้างจาก Johnson and Johnson, 1987) ได้กำหนดความสำคัญของการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน หรือการเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning) ไว้ดังนี้

1. สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อกันช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน แบ่งข้อมูลอุปกรณ์ ระหว่างสมาชิกกลุ่ม
 2. สมาชิกกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ต่อกัน อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
 3. สมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีความรับผิดชอบในตนเองต่องานที่ได้รับมอบหมาย จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การที่แต่ละคนทำงานอย่างเต็มความความสามารถ
 4. สมาชิกกลุ่มมีทักษะในการทำงานกลุ่ม (Small-group skills) และมีมนุษยสัมพันธ์
- สรุป การเรียนโดยวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน ภายในกลุ่มผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบ คือ เรียนตามบทเรียนที่กำหนด และให้แน่ใจว่าสมาชิกคนอื่นๆก็เรียนรู้เช่นเดียวกัน ผู้เรียนจะต้องรู้ว่า ตนจะไปถึงเป้าหมายของการเรียนรู้ได้ ก็ต่อเมื่อสมาชิกคนอื่นๆไปถึงเป้าหมายเช่นเดียวกัน ผู้เรียนจะต้อง อภิปรายบทเรียนด้วยกัน และช่วยเหลือกัน เพื่อให้สามารถเข้าใจบทเรียนและยังสนับสนุนกันให้เรียนอย่างเต็มที่ด้วย

ประโยชน์ของการเรียนรู้ร่วมกัน

จากการศึกษาของวิคตอริ (Vygotsky, 1965 ; อ้างจาก นางลักษณ์ อภัยสุข. 2536 : 24-25) กล่าวถึง ผลจากการเรียนรู้แบบหลวมใจ หรือการเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning) จะช่วยให้ผู้เรียน

1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
2. มีกลไกในการเรียนที่ดีขึ้น
3. จดจำได้นานขึ้น
4. มีแรงจูงใจภายในมากขึ้น

5. มีทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้น
6. ชอบเรียนวิชาต่างๆมากขึ้น
7. มีเจตคติที่ดีต่อครู
8. ชอบเพื่อนนักเรียนด้วยกันมากขึ้น
9. รู้สึกว่าตนเป็นที่ยอมรับและได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน
10. มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีความภาคภูมิใจในความสามารถของตน

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนโดยวิธีเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการลดภาระงานเพื่อตนเอง เป็นการร่วมมือกันทำงานเพื่อกลุ่ม และส่วนรวม การถือเอาถือเอาหนืดไป ผลการเรียนและคุณภาพการเรียนจะดีขึ้น และมีทักษะทางสังคมเพิ่มมากขึ้น

ความแตกต่างระหว่างการเรียนโดยวิธีเรียนรู้ร่วมกันและการเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบเดิม

จากการศึกษาของพรรณศรีศรี นงัฒนสาร (2533: 35-36) ได้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน และการเรียนเป็นกลุ่มแบบกลุ่มเดิมไว้ดังนี้

1. การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน หรือเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning) สมาชิกกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกัน สนใจในการทำงานของตนเองเท่าๆกัน กับการทำงานเป็นกลุ่ม ส่วนการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม สมาชิกกลุ่มไม่มีความรับผิดชอบร่วมกัน
2. สมาชิกกลุ่มแต่ละคนรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มีความรู้ให้คำแนะนำ ชมเชย เสนอการทำงานกลุ่มของสมาชิก ในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนไม่มีความรับผิดชอบการทำงานของตนเองเสมอไป บางครั้งก็ได้ชื่อของตนเองโดยที่ไม่ได้ทำงาน
3. ในการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกันหรือเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning) นั้น สมาชิกกลุ่มจะมีความสามารถที่แตกต่างกัน แต่ในการเรียนแบบกลุ่มเดิมนั้น สมาชิกกลุ่มมีความสามารถใกล้เคียงกัน
4. มีการแลกเปลี่ยนบทบาทของผู้นำในกลุ่มการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน หรือเรียนรู้ร่วมกัน ในขณะที่ผู้นำ หรือหัวหน้าจะได้อาจจากการคัดเลือกจากสมาชิกกลุ่มแบบเดิม
5. สมาชิกกลุ่มในการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน หรือเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจในการทำงานกลุ่ม ช่วยกันรับผิดชอบการเรียนของสมาชิกกลุ่ม และแน่ใจว่าสมาชิกทุกคนทำงานกลุ่ม ในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น สมาชิกรับผิดชอบในงานของตนเองเท่านั้น อาจแบ่งงานกันไปทำและเอาผลงานมารวมกัน

6. จุดมุ่งหมายของการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน หรือเรียนรู้ร่วมกัน คือ การให้สมาชิกทุกคนใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ในการทำงานกลุ่ม โดยยังคงรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อสมาชิกกลุ่ม ในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้นจุดมุ่งหมายอยู่ที่การทำงานให้สำเร็จเท่านั้น

7. นักเรียนจะได้รับการสอนทักษะทางสังคม (Social Skills) ที่จำเป็นต้องใช้ในขณะทำงานกลุ่ม แต่ทักษะเหล่านี้ถูกละเลยไปในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม

8. บทบาทหน้าที่ของครูในการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน หรือเรียนรู้ร่วมกัน จะเป็นเพียงผู้แนะนำ ช่วยเหลือ สังเกตการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ในขณะที่ครูในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม มักจะไม่สนใจนักเรียนในขณะทำงานกลุ่ม

9. ในการเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน หรือเรียนรู้ร่วมกัน ครูเป็นผู้กำหนดวิธีการในการทำงานกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น ครูไม่สนใจในวิธีการทำงานภายในกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มจัดการกันเอง

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การเรียนแบบเรียนรู้ร่วมกันมีความแตกต่างกับการเรียนแบบกลุ่มเดิม ทั้งในด้านตัวผู้เรียนและผู้สอน บทบาทและความรับผิดชอบในการทำงาน

สลาวิน (Slavin , 1980 : A) ได้ทำการวิจัยทางด้านการเรียนภาษาโดยวิธีเรียนรู้ร่วมกัน กับนักเรียนระดับที่ 4 ที่โรงเรียนในชนบททางทิศตะวันออกของสหรัฐอเมริกา จำนวน 424 คน เป็นเวลา 12 สัปดาห์ ผลงานวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จอห์นสันและคณะ (Johnson and Others, 1981 : A) พบว่า นักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์โดยวิธีเรียนรู้ร่วมกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบรายบุคคล และแบบแข่งขัน โดยเฉพาะความสามารถในการแก้ปัญหาโจทย์ และยังพบอีกว่าความสามารถในการแก้ปัญหานี้ ไม่ว่าจะนักเรียนจะอยู่ในกลุ่มความสามารถสูง ปานกลาง หรืออ่อน นักเรียนได้เรียนคณิตศาสตร์โดยวิธีเรียนรู้ร่วมกัน นักเรียนสามารถประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหาอย่างสูงทำงานผิดพลาดน้อยกว่า เมื่อต้องแก้ปัญหาด้วยตนเอง หรือเมื่อมีการแข่งขันกับผู้อื่น

แมตด็อกซ์ (1965 : 243-244) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางปัญญา และความสามารถของสมองร้อยละ 50-60 ขึ้นอยู่กับความพยายามและวิธีการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพร้อยละ 30-40 และขึ้นอยู่กับโอกาสและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ร้อยละ 10-15 นอกจากนี้นิสัยการเรียนที่ดี วิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแตกต่างกัน

ไวท์เทอร์ (Whitter, 1996 : A) ได้ทำงานวิจัยกับนักเรียนระดับที่ 5 และ 6 ที่โรงเรียน The Great Ocean Rescue ผลงานวิจัยพบว่า การใช้วิธีการเรียนรู้ร่วมกันได้ผลดี แต่มีข้อยกเว้นบาง

ประการคือ การใช้การเรียนรู้อันร่วมกันร่วมกับบทบาทสมมติ (Role Playing) จะทำให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ทั้งด้านความรู้ (Cognitive) และด้านสังคม (Social)

วิธีการเรียนรู้อันร่วมกัน

สลาวิน (Slavin, 1995: 2-13) วิธีการเรียนรู้อันร่วมกันได้รับการพัฒนามาจากงานวิจัยที่ Johns Hopkins University ชื่อที่เรียกเป็นภาษาอังกฤษครั้งแรกว่า " Student Team Achievement Devision (STAD) " ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมตามลำดับดังต่อไปนี้

1. อาจารย์สอนบทเรียนตามเนื้อหาเอกสารประกอบคำสอน
2. แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มๆละ 4 คน มีระดับความสามารถต่างกัน ทำงานร่วมกันตามที่ อาจารย์กำหนดในบทเรียน
3. เมื่อจบบทเรียนอาจารย์ให้ผู้เรียนในแต่ละคนทำแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. อาจารย์ตรวจผลสอบของผู้เรียน และคำนวณคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม และบอกให้ผู้เรียน ทราบและถือว่าเป็นคะแนนของผู้เรียนในแต่ละคนในกลุ่มด้วย
5. ผู้เรียนที่ทำคะแนนได้ดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับคำชมเชยเป็นรายบุคคล และกลุ่มใดที่ คะแนนดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับคำชมเชยทั้งกลุ่ม

ต่อมาการเรียนรู้อันร่วมกันได้มีการพัฒนาไปเป็นแบบอื่นๆดังต่อไปนี้

1. การเรียนเป็นกลุ่มแบบผสมผสาน (Team Accelerated Instruction TAI)

เป็นวิธีการที่น่าเอาวิธีการเรียนรู้อันร่วมกันและวิธีการเรียนเป็นรายบุคคลมาผสมผสานกัน ซึ่งนำไปใช้ได้กับผู้เรียนทุกระดับ โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มๆละ 4 คน ผู้เรียนมีระดับความสามารถ แตกต่างกันไปเช่นเดียวกับวิธี " Student Team Achievement Devision (STAD) " โดยขั้นแรกจะทำการ ทดสอบความสามารถของผู้เรียนก่อน จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มคละกัน ถือแต่ละกลุ่มจะมีทั้งผู้เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ผู้เรียนแต่ละคนจะได้รับการเรียนเป็นรายบุคคล และเริ่มบทเรียนไม่เหมือนกัน เพราะแต่ละคนมีความสามารถไม่เท่ากัน เสร็จแล้วทุกคนกลับมานั่งรวมกลุ่มทำงาน ลมาชิกในกลุ่ม ช่วยกันตรวจแบบฝึกหัด และแก้ปัญหาซึ่งกันและกัน เมื่อจบในบทเรียนในแต่ละบท ผู้สอนจะทดสอบ โดยใช้ข้อสอบที่แตกต่างกัน ต่างคนต่างสอบ ในแต่ละสัปดาห์ผู้สอบจะฟังบทเรียนที่แต่ละกลุ่มทำได้ สำเร็จ หากกลุ่มใดทำคะแนนได้มากกว่าเกณฑ์จะได้รับรางวัล และยังเพิ่มคะแนนให้เป็นกรณีพิเศษอีกด้วย ถ้าทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องและสมบูรณ์

2. การเรียนรู้อันแบบผสมผสาน (Cooperative Integrated Reading Composition CIRC)

วิธีนี้ออกแบบเพื่อการสอนวิชา อ่าน เขียน ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4- 6 (Madden, Slavin & Stevens, 1986 อ้างจากสลาวิน 1995 : 2-13) ครูจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม

เก่ง กับกลุ่มอ่อน แล้วจับคู่กัน ครูจะแยกสอนทีละกลุ่ม ขณะที่ครูสอนกลุ่มที่หนึ่ง กลุ่มที่เหลือจะจับคู่กันทำงานกันเป็นกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ อ่านหนังสือให้เพื่อนฟัง ทายเพื่อนว่าเรื่องที่อ่านจะจบลงอย่างไร เล่าเรื่องย่อให้เพื่อนฟัง ตอบคำถามท้ายบท ผูกจดจำและสะกดคำ และค้นหาความหมายของคำศัพท์ต่างๆที่ปรากฏในเรื่อง ให้เด็กเก่งจับคู่กับเด็กอ่อน และทำงานร่วมกันเป็นทีม สรุปจุดสำคัญของเรื่อง ผูกอ่านเพื่อเกิดความเข้าใจ จัดทำโครงร่างของเรียงความ เขียนเรียงความและทบทวนเรียงความ หรือเรื่องที่เขียน เพื่อปิดที่ป้ายประกาศหน้าห้อง หรือในห้องเรียน เด็กจะเขียนตามแผนการสอนที่ครูกำหนดให้ฝึกปฏิบัติทดลองสอบก่อนสอบจริง แล้วทำการสอบจริง เด็กจะไม่ทำการทดสอบจนกว่าทั้งสองคนประเมินกันแล้วว่า พร้อมที่จะสอบเด็กคู่ใดที่ทำคะแนนเฉลี่ยทั้งการอ่านและการเขียนได้สูงกว่าเกณฑ์ที่ครูกำหนดไว้ จะได้รับประกาศชมเชย

3. กลุ่มร่วมมือกันทำ (Group Investigation)

วิธีนี้ได้พัฒนาโดย โซโลโม และ เย ชา แชน (Shlomo and Yael Sharan) มหาวิทยาลัยเทลอาวีฟ (University of Tel Aviv) ได้พัฒนาขึ้น โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ 2-6 คน ใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือกันทำ แต่ละกลุ่มทำผลงานร่วมกัน โดยที่ผลงานนั้นแต่ละคนมีส่วนในการทำอย่างชัดเจน แล้วทั้งกลุ่มนำเสนอต่จันเรียน บรรยายในส่วนที่ตนได้ทำ

4. การระดมความรู้ (Jigsaw)

วิธีนี้พัฒนามาจาก เอลเลียต อารอนสัน (Elliot Aronson's, 1978) วิธีนี้ผู้เรียนในกลุ่มไปทำงานในปัญหาใดปัญหาหนึ่งกับกลุ่มอื่นๆไม่ซ้ำกัน เมื่อเสร็จงานกลับเข้ามาเข้ากลุ่มเดิม แล้วสอนเพื่อนในสิ่งที่ตนได้รู้มา ทำให้กลุ่มได้รับความรู้เพิ่มเติม โดยเท่าเทียมกัน วิธีนี้ใช้กับการเรียนความรู้ใหม่ และการทบทวน

สำหรับวิจัยครั้งนี้ได้นำวิธีการสอนแบบ Team Accelerated Instruction (TAI) มาใช้ในวิจัยคือ หลักการผลผลิตจากผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน จัดเข้ากลุ่มคละกัน ซึ่งก็ถือว่าแต่ละกลุ่มจะมีผู้ที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน เช่นเดียวกับวิจัยครั้งนี้คือ นำนักศึกษาที่มีระดับคะแนนตั้งแต่ A B⁺ B และ C⁺ มาคละเข้ากลุ่มเดียวกันในการฝึกทักษะการ ทำคลอด นอกจากนี้ยังได้นำหลักของ Group Investigation (กลุ่มร่วมมือกันทำ) โดยกลุ่มร่วมมือกันทำงาน โดยผลงานนั้นแต่ละคนมีส่วนในการทำอย่างชัดเจน เช่นเดียวกับงานวิจัยในครั้งนี้ที่เน้นให้ นักศึกษามีส่วนร่วม ช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ซึ่งใช้ในการฝึกทักษะในการทำคลอดกับ หุ่นจำลอง และการฝึกปฏิบัติจริงกับผู้คลอด

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่ประยุกต์กับการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับ นักศึกษาในทุกขั้นตอนซึ่ง การจัดการกระบวนการเรียนการสอนนั้นมีหลักการดังนี้คือ (บุญทัน อยู่ชมบุญ 2533 : 24)

1. รูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนการสอน มีองค์ประกอบหลายๆองค์ประกอบมาอยู่รวมกัน
2. แต่ละองค์ประกอบต่างมีหน้าที่ของตนอย่างมีระเบียบเป็นลำดับขั้นตอน
3. การทำหน้าที่แต่ละขั้นตอนจะสอดคล้อง สัมพันธ์กัน และส่งเสริมซึ่งกันและกัน
4. การสอดคล้องสัมพันธ์นั้น จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ในการพัฒนาการสอน อาจารย์ควรที่จะมีการจัดการกระบวนการเรียนการสอน โดยมีหลัก ทฤษฎีและกระบวนการเรียนการสอนหลายๆรูปแบบ ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้ที่นักการศึกษาได้เสนอ แนวคิดต่าง ๆ ดังนี้

ทฤษฎีการสอบของกาเย่

กาเย่เป็นนักการศึกษาชาวอเมริกัน ได้นำเสนอทฤษฎีตามหลักการเรียนรู้ ซึ่งภาวะที่จะทำ ให้เกิดการเรียนรู้นั้น มีความแตกต่างกันว่าจะเรียนรู้อะไร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเข้าใจผลลัพธ์ของ การเรียนรู้ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของการเรียนรู้แต่ละคน หรือสมรรถภาพของมนุษย์

ทฤษฎีของกาเย่ แบ่งตามสมรรถภาพการเรียนรู้ของมนุษย์ไว้ 5 ประการคือ (ลมพิศ ไยสุน. 2540 : 21)

1. ทักษะเชาวน์ปัญญา คือ ความสามารถในการใช้ความคิดในด้านต่างๆเป็นหัวใจใน การเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้จากทักษะที่นำไปสู่ยากหรือซับซ้อน ซึ่งเรียงลำดับทักษะจากง่ายไปยากดังนี้
 - 1.1 การจำแนก คือ ความสามารถในการจำแนกความเหมือนและความแตกต่างของ สิ่งต่างๆได้เช่น การเปรียบเทียบคุณสมบัติต่างๆ เช่น ขนาด สี เสียง รูปร่างลักษณะตัวอย่างเช่น ความ สามารถจำแนกสีแดงกับสีส้ม เป็นต้น
 - 1.2 มโนทัศน์เชิงรูปธรรม คือ ความสามารถในการจัดหาสิ่งต่างๆได้ถูกต้อง เช่น สามารถบอกได้ว่าสิ่งใดมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส
 - 1.3 มโนทัศน์เชิงนิยาม คือ ความสามารถในการให้คำจำกัดความของสิ่งต่างๆได้ สามารถอธิบายองค์ประกอบหรือความสัมพันธ์ของคำนั้นๆได้ เช่น การให้คำนิยามของจุดเยือกแข็ง
 - 1.4 กฎ คือ ความสามารถในการเข้าใจกฎเกณฑ์ เช่น การสร้างประโยคโดยใช้คำ ที่กำหนดให้คือ กิน เป็นประโยค " ฉันกินข้าว " เป็นต้น

1.5 การแก้ไขปัญหา คือ ความสามารถในการนำผลจากการเรียนรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา เช่น การคิดวิธีการแก้โจทย์ปัญหาได้

2. กลวิธีความคิด คือ ความสามารถที่จะเรียนรู้การจำ การเข้าใจ การคิดเป็นกระบวนการทำงานภายในสมองมนุษย์ ทักษะนี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดของผู้เรียน

3. สารถ้อยคำ คือ ความสามารถที่จะเรียนรู้ข้อมูลโดยใช้ การพูด การสอบถาม การอ่าน หนังสือ วารสาร การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์ เป็นต้น การเรียนรู้เกี่ยวกับสารถ้อยคำมี 3 ประเภท คือ

3.1 การเรียนรู้ชื่อ เช่น ดินสอ ปากกา

3.2 การเรียนรู้ชื่อเท็จจริง เช่น เดือนหนึ่งมี 30 วัน

3.3 การเรียนรู้สาระความรู้ เช่น การเรียนรู้ความเป็นมาของการตั้งจังหวัดสุโขทัย

เป็นต้น

4. ทักษะการเคลื่อนไหว คือ ความสามารถในการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ หรือการใช้อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกายในการทำกิจกรรมต่างๆ การประสานงานของกล้ามเนื้อและประสาทส่วนต่างๆ เช่น ทักษะการเขียน การวาดภาพ

5. เจตคติ คือ ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่างๆเป็นภาวะจิตใจที่มีต่อการเลือกกระทำของบุคคล เช่น ชอบวิชาคณิตศาสตร์ เป็นต้น

ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเสริมสร้างสมรรถภาพของมนุษย์ดังกล่าวนี้ กายเด้ได้เสนอว่า ในการเรียนการสอนแต่ละครั้งผู้สอนมีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละบท (โดยจัดขั้นตอนการสอนเป็น 9 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพมนุษย์ โดยถือเอาเหตุการณ์การสอนที่จัด เป็นการจัดสภาพภายนอก ให้สอดคล้องกับสภาพภายใน คือ กระบวนการเรียนรู้ในสมองมนุษย์ (Gagne , Briggs and Wager. 1992 : 9, 188 อ้างจาก สมพิศ โยสุน. 2540 : 21)

นอกจากนี้กายเด้ยังได้อธิบายถึงทฤษฎีการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (Stimulus-response or S-R theory) ที่ใช้ในการศึกษาการสอนทักษะ ตามขั้นตอนของเงื่อนไขที่ต้องใช้ในการกระทำต่อสิ่งที่ยเรียกว่า ทักษะต่างๆ คือ

1. บุคคลต้องเรียนรู้การตอบสนองต่อสิ่งเร้า ที่จำเป็นสำหรับทักษะมาก่อน เช่น การที่จะไขกุญแจเปิดประตูได้ บุคคลจะต้องจับกุญแจถูกทาง ใส่กุญแจเข้าไปในแม่กุญแจได้ บิดกุญแจถูกทาง และผลักประตูเปิดได้ เป็นต้น

2. ขั้นตอนของทักษะเบื้องต้นที่เป็นผลงานมาจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า นั้น จะต้องทำให้เป็นลำดับอย่างถูกต้อง แล้วจึงให้ผู้เรียนเริ่มต้นกระทำ หรือผู้สอนอาจใช้คำพูดบอกเล่าให้ทำทันทีทันใดก็ได้

3. ขั้นตอนของการกระทำแต่ละขั้นตอน จะต้องทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจตามลำดับ
4. การทำซ้ำเป็นสิ่งจำเป็นมาก ถ้าต้องการให้ทำทักษะนั้นอย่างง่ายดาย และมีประสิทธิภาพ
5. ขั้นตอนท้ายของการกระทำ จะต้องจบลงด้วยความสำเร็จของการทำทักษะนั้นๆ พร้อมกับที่ผู้กระทำต้องได้รับแรงเสริม เช่น ประชุเปิดออกได้
6. เมื่อทักษะได้รับการเรียนรู้แล้ว ควรที่จะมีการเพิ่มพูนทักษะให้ยาก และกว้างขึ้น เช่น เทคนิคการไขกุญแจอันหนึ่ง สามารถนำไปประยุกต์ในการเปิดกุญแจอันอื่นที่ยากขึ้นไปอีก อย่างไรก็ตาม ผู้สอนอาจจำเป็นต้องสอนให้ผู้เรียนจำแนกความแตกต่างระหว่างเทคนิคที่เรียนใหม่ว่า แตกต่างจากที่เรียนมาแล้วอย่างไร (Gagne' อ้างถึงใน De Tornyay and Thompon, 1982 อ้างอิงใน จินตนา ยุนิทัศน์, 2538)

ไอเชี่ย และพาลัน (1979 : 411-415) ศึกษาพฤติกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของอาจารย์พยาบาลที่ทำการสอนภาคปฏิบัติ โดยให้นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาล) และอาจารย์เป็นผู้แสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าง พฤติกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ คือการวางแผนเพื่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การกระตุ้นชี้แนะให้นักศึกษาในทางบวก และชี้แนะในส่วนที่นักศึกษาควรที่จะได้เรียนรู้ มีความจริงใจกับนักศึกษาและเป็นแบบอย่างที่ดี

ทฤษฎีการสอนของกาเย่ สรุปได้ว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้จะขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของการเรียนรู้แต่ละคน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละบทเป็นการจัดสภาพภายนอก ให้สอดคล้องกับสภาพภายใน คือ การเรียนรู้ในสมองมนุษย์สอนให้เกิดการเรียนรู้เป็นขั้นตอน โดยใช้ทฤษฎีตอบสนองต่อเนื่องไว้ หลักการสอนนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีเรียนรู้ร่วมกัน

ทฤษฎีการสอนของบลูม

บลูม เป็นนักการศึกษาชาวอเมริกัน มีแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการศึกษาทางด้านจุดมุ่งหมาย เชิงพฤติกรรมของผู้เรียน บลูมเชื่อว่า การเรียนการสอนที่จะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนต้องกำหนดจุดมุ่งหมายปลายทางให้ชัดเจนแน่นอน การกำหนดจุดมุ่งหมายพฤติกรรมของผู้เรียนให้ชัดเจน ช่วยให้ผู้สอนสร้างและจัดกิจกรรมการเรียนได้ถูกต้อง และวัดประเมินผลได้ถูกต้องด้วย ดังนั้นการเขียนจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ด้วยคำบางคำ เช่น ซาบซึ้งหรือเข้าใจนั้นเกิดปัญหาคลุมเครือ ไม่กระจ่างชัดเจนว่าผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร เป็นปัญหาในการสังเกตและวัด

ผลการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม บลูมได้จัดแยกประเภทของพฤติกรรมออกเป็นหมวดหมู่ โดยอาศัย ทฤษฎีการเรียนรู้และจิตวิทยาพื้นฐานที่ว่า มนุษย์จะเกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้าน คือ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ จึงนำหลักนี้มาจำแนกเป็นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่เรียกว่า Taxonomy of Education Objectives (ลมพิศ โยสุ่น. 2540 : 19 อ้างอิงมาจาก สุปิน เนียมพลับ.2524 : 34; บุญชม ศรีสะอาด. 2527 : 16; กาญจนา คุณารักษ์. 2535 : 45-53 ; อ้างอิงมาจาก Bloom.1971 :18) ดังนี้คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

เป็นจุดประสงค์ด้านเชาวน์ปัญญา หรือด้านความรู้ ความคิด ซึ่งประกอบด้วยความสามารถที่ซับซ้อนจากน้อยไปหามากดังนี้

- 1.1 ความรู้ หรือความจำ เป็นความสามารถในการจดจำจากประสบการณ์ต่างๆและระลึกเรื่องราวนั้นๆออกมาได้
- 1.2 ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถบ่งบอกใจความสำคัญของเรื่องราวโดยการแปลความแล้วตีความขยายความได้
- 1.3 การนำความรู้ไปประยุกต์ เป็นความสามารถในการนำหลักการกฎเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการต่างๆของเรื่องที่ได้เรียนรู้มานำไปใช้แก้ปัญหา ในสถานการณ์ใหม่ได้
- 1.4 การวิเคราะห์เป็นความสามารถ ในการแยกแยะเรื่องราวที่สมบูรณ์ให้กระจายออกเป็นส่วนย่อยๆได้อย่างชัดเจน
- 1.5 การสังเคราะห์ เป็นความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อยเข้าเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยปรับปรุงของเก่าให้ดีขึ้น และมีคุณภาพสูงขึ้น
- 1.6 การประเมินค่า เป็นความสามารถในการวินิจฉัย หรือตัดสินกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไป การประเมินเกี่ยวข้องกับเกณฑ์หรือมาตรฐานในการวัดที่กำหนดไว้

2. จิตพิสัย (Affective Domain)

เป็นจุดประสงค์ด้านความรู้สึก ได้แก่ ความสนใจ ค่านิยม คุณค่า ฯลฯ มีขั้นตอนของพฤติกรรมตามลำดับขั้นดังนี้

- 2.1 การรับรู้ คือ การที่ผู้เรียนรู้ได้รับประโยชน์จากสภาพแวดล้อม เช่น คน สิ่งของ ผลงาน ข้อมูล หรืออะไรก็ตาม แล้วเกิดการรับรู้และเข้าใจถึงลักษณะสำคัญของสิ่งนั้นได้ การรับรู้นี้จะมี 3 ขั้น คือ ความตระหนัก ความเต็มใจที่จะรับรู้ และการควบคุมหรือเลือกให้ความสนใจ
- 2.2 การตอบสนอง ผู้เรียนมีปฏิกิริยาต่อสิ่งเข้า โดยมีพฤติกรรมตอบสนอง ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ การยอมรับการตอบสนอง ความเต็มใจที่จะตอบสนอง และพอใจในการตอบสนอง
- 2.3 การสร้างคุณค่า เป็นการสร้างคุณค่าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีพฤติกรรมดังนี้

คือ การยอมรับคุณค่า การนิยมในคุณค่า และการผูกพันในคุณค่า

2.4 การจัดระบบคุณค่า หลังจากที่ได้สร้างค่านิยมย่อยๆเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ แล้ว ผู้เขียนจะต้องมีการคิดพิจารณาและรวบรวมคุณค่า แล้วกระบวนการในขณะนี้จะประกอบด้วย การจัดคุณค่าเป็นระบบ 2 ระดับ คือการสร้างมโนภาพเกี่ยวกับคุณค่านั้น และจัดระบบคุณค่าเหล่านี้ให้เป็นระเบียบ

2.5 การสร้างลักษณะนิสัย ในขั้นตอนนี้ ความคิด ความรู้สึก และคุณค่านิยมเกิดขึ้นมาในระดับก่อนหน้าี้ จะกลายมาเป็นความประพฤติกุณสมบัติ คุณลักษณะของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ทางด้านจิตพิสัยที่สูงสุด พฤติกรรมที่แสดงออกในระดับนี้มี 2 ทางคือ การมีหลักยึดในการตัดสินใจหรือพิจารณาสิ่งต่างๆ และการแสดงลักษณะนิสัยและคุณสมบัติของแต่ละบุคคล

3. ทักษะพิสัย

เป็นการกระทำที่ใช้ความสามารถที่แสดงออกทางกาย ซึ่งแบ่งระดับพฤติกรรม ทางด้านการปฏิบัติตามระดับความซับซ้อนของการกระทำ 5 ระดับคือ

3.1 การรับรู้ เป็นการรับรู้เกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายของการเรียนอย่างชัดเจนสอดคล้องสัมพันธ์ กับการปฏิบัติการเรียนของเขา

3.2 ความพร้อมในการปฏิบัติ เป็นความพร้อมในการกระทำหรือประสบการณ์เฉพาะทั้งด้านร่างกาย ความคิด และอารมณ์

3.3 การตอบสนองตามคำแนะนำ ผู้เรียนจะตอบสนองหรือแสดงพฤติกรรมภายยอมรับออกมาภายหลังได้รับคำแนะนำ

3.4 การปฏิบัติได้ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้เอง

3.5 การตอบสนองต่อสิ่งที่ซับซ้อน ผู้เรียนสามารถกระทำหรือปฏิบัติในสิ่งที่ซับซ้อนได้โดยปราศจากความลังเลจับต้น

แต่ความสามารถในการปฏิบัติ หรือทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) จะเป็นพฤติกรรมเคลื่อนไหวของร่างกายที่ต้องใช้ประสานของกล้ามเนื้อและประสาท โดยที่การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย (Cross bodily movement) เป็นความสามารถในการเคลื่อนไหวอวัยวะส่วนบน เช่น แขน ไหล่ อวัยวะส่วนล่าง เช่น เท้า และการเคลื่อนไหวที่ใช้อวัยวะ 2 ส่วนหรือมากกว่าสัมพันธ์กัน เช่น แขนและขาพร้อมกัน การเคลื่อนไหวที่ต้องอาศัยความสัมพันธ์กันระหว่างอวัยวะหลายส่วน (Finely coordinated movement) ได้แก่ การเคลื่อนไหวที่ใช้มือ ตา หู และเท้า การเคลื่อนไหวที่ใช้มือและนิ้ว และการเคลื่อนไหวที่ใช้ตาและเท้าให้สัมพันธ์กัน เป็นต้น

พจนั สละเพียรชัย (2524 : 32) กล่าวว่า คุณภาพของอุปกรณ์การเรียนการสอน คุณภาพของครู ผู้สอน คุณภาพของบรรยากาศในการเรียน ฐานะทางการเงินของผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งใน

คุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งมีผลต่อการเรียนของนักเรียน ส่วนพัฒนาการในด้านทักษะ (Psychomotor Domain) เป็นการเน้นพัฒนาการทักษะในด้านการปฏิบัติโดยตรง ดังนั้นการกำหนดพฤติกรรมที่ ต้องการนั้นไม่ค่อยจะยุ่งยากซับซ้อนนัก การประเมินผลสามารถทำได้เช่นกัน การพัฒนาการด้านทักษะนี้จะสัมฤทธิ์ผลดีมาน้อยเพียงใด ผู้เรียนจะต้องมีการพัฒนาในด้านความรู้ และเจตคติเป็นอย่างดีและมั่นคงพร้อมพอสมควร จึงจะช่วยให้การเรียนเพื่อให้เกิดทักษะในด้านการปฏิบัติ นั้นเป็นไปตามอัตโนมัติ ด้วยความมั่นใจ และได้รับผลดี

ตมบูรณ์ ชิตพงษ์ (2523 : 12-24) ได้เสนอภาพเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนของการพัฒนาความรู้ด้านต่างๆไว้น่าสนใจดังนี้

1. ลำดับขั้นตอนของการพัฒนาความรู้

รูปที่ 1 แสดงลำดับขั้นตอนการพัฒนาความรู้

2. ลำดับขั้นตอนการพัฒนาการด้านเจตคติ

รูปที่ 2 แสดงลำดับขั้นตอนการพัฒนาการด้านเจตคติ

3. ลำดับขั้นตอนพัฒนาการด้านทักษะ

รูปที่ 3 แสดงลำดับขั้นตอนพัฒนาการด้านทักษะ

สรุปได้ว่า ทฤษฎีของบลูมสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการด้านทักษะ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการปฏิบัติงาน หรือการให้การพยาบาล ซึ่งวัดได้จากพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออก โดยการปฏิบัติต่อผู้ป่วยที่อยู่ในความรับผิดชอบ หรือแสดงออกโดยการกระทำ หรือโดยทางอื่น ๆ ที่สามารถสังเกตได้ อย่างไรก็ตาม การวัดและประเมินผลพัฒนาการด้านทักษะของการปฏิบัติการพยาบาลยังเป็นปัญหา เพราะว่าการสังเกตบนหอผู้ป่วยมีความไม่คงที่ คือเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อาทิเช่น การเปลี่ยนแปลงในด้านอาการและการดำเนินของโรค เป็นต้น ดังนั้นเพื่อให้ได้แนวทางการปฏิบัติ อาจารย์นิเทศควรกำหนดทักษะการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ศึกษาได้ฝึกปฏิบัติไว้เป็นแนวทางสำหรับกำหนดเป้าหมาย ทักษะการเรียนรู้บนหอผู้ป่วยทั่วไป จะครอบคลุมเรื่องสำคัญ 5 ประการคือ

1. ทักษะในการนำแนวความคิดและหลักวิทยาศาสตร์ หรือทฤษฎีต่างๆ ไปใช้ในการให้การพยาบาลผู้ป่วยเป็นรายบุคคลและการปฏิบัติการพยาบาล เช่น การเช็ดตัวเพื่อลดไข้ การจัดยา การสวนปัสสาวะ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. ทักษะในการสังเกตและการให้เหตุผล เป็นทักษะที่มีความสำคัญสำหรับการวางแผนการพยาบาล และการเลือกใช้วิธีการพยาบาลแก่ผู้ป่วย การสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆ นั้น จำเป็นต้องใช้ประสาทสัมผัสทุกๆ ส่วน คือ การมองเห็น การได้ยินได้ฟัง การสัมผัส การจู้จุก และการได้กลิ่น

3. ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถให้การสังเกตของตนได้อย่างเต็มที่และกว้างขวาง ในขณะที่ปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยผู้เรียนจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ป่วย ญาติ เจ้าหน้าที่อื่นๆ ตลอดจนอาจารย์ผู้สอนด้วย ดังนั้นผู้เรียนจึงควรมีความรู้ และทักษะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วย แต่การสร้างสัมพันธ์ต้องพยายามสร้างสิ่งแวดล้อมในแนวสร้างสรรค์และเหมาะสม

4. ทักษะในการพิจารณาตัดสินใจ การใช้ความคิดหาเหตุผล และการเลือกใช้วิธีการเกี่ยวกับการให้การพยาบาลผู้ป่วยเป็นรายบุคคล และการปฏิบัติการต่างๆ นั้นมีอยู่ตลอดเวลาที่ปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย ดังนั้นจึงต้องใช้การตัดสินใจที่ต้องใช้ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาและสังเกตผู้ป่วยแต่ละรายร่วมกันไปกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ ด้วย ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ คือ

4.1 การรู้ปัญหา รู้อาการ และความต้องการทั้งด้านร่างกาย และจิตใจของผู้ป่วยอย่างลึกซึ้ง และพร้อมที่จะให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและครอบคลุม

4.2 การรวบรวมสิ่งที่สังเกตได้ทั้งหมด เพื่อนำมาเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้สามารถให้การวินิจฉัยปัญหาทางการพยาบาลได้

4.3 การกำหนดแผนการปฏิบัติงานและลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังเป็นประจำทุกวันได้

4.4 การประเมินแผนการพยาบาลประจำวัน พร้อมทั้งสามารถปรับแผนนั้นให้

เหมาะสมกับความจำเป็นและความต้องการของผู้ป่วย ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้อย่างถูกต้อง มีหลักการ และเหตุผล

4.5 สามารถอธิบายและรายงานผลการสังเกต และผลการตัดสินใจเพื่อการปฏิบัติที่ ถูกต้อง

4.6 ให้ความร่วมมือประสานงานกับเจ้าหน้าที่อื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้บริการ ผู้ป่วยได้ตลอดเวลา

4.7 ให้การสอนผู้ป่วยได้ตามที่จำเป็นและที่ผู้ป่วยต้องการ

5. ทักษะทางกลไก (Motor Skill) เป็นทักษะในการเคลื่อนไหวเพื่อปฏิบัติการพยาบาล ต่างๆที่มุ่งให้ผู้ป่วยได้รับความปลอดภัย ความสุขสบาย ความพึงพอใจ รวมทั้งได้รับการรักษาและ ความช่วยเหลือทันเวลา ผู้ที่มีทักษะในการปฏิบัติงานในที่นี้หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานอย่างมีความรู้ มีเหตุ ผลทางวิชาการ มีความมั่นใจ และทำได้รวดเร็วโดยอัตโนมัติ หรือด้วยความชำนาญคล่องแคล่ว ซึ่งผู้ เรียนจะทำได้ต้องได้รับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยโดยตรงด้วยตนเอง อย่างสม่ำเสมอภายใต้ การแนะนำการสอนของอาจารย์ประจำหอผู้ป่วยหรือผู้มีประสบการณ์มาแล้ว

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโบรฟี และกูด กับ โรเซนชาย และลตีเวน (1986 : A) พบ ว่า พฤติกรรมการสอนที่เจาะจงของครู มีความสัมพันธ์กับด้านการเรียน เช่น การใช้วัตถุประสงค์ของ การเรียนรู้ การใช้คำถามและการตอบที่ดี การให้การเสนอแนะและข้อมูลย้อนกลับ และบทบาทการเป็น ตัวอย่างที่ดีของครูด้วย กับผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

ทฤษฎีการสอนของบลูม เน้นในเรื่องการกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของผู้เรียนให้ ชัดเจน ช่วยให้ผู้สอนสร้างและจัดกิจกรรมการเรียนได้อย่างถูกต้อง และวัดประเมินผลได้ถูกต้อง มนุษย์เกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้านคือ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกายและจิตใจ การเรียนรู้จะต้องจัดลำดับ จากง่ายมาหายาก หลักการสอนของบลูมนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียน การสอนโดยวิธีเรียนรู้ร่วมกันด้วย

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

การเรียนรู้จากตัวแบบ

แบนดูรา (Bandura , 1977 อ้างอิงจาก บุญฤกษ์ กิตโร และคณะ, 2540) กล่าวว่าไว้ว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างองค์ประกอบ 3 ประการ คือ พฤติ กรรม องค์ประกอบของบุคคล และองค์ประกอบสิ่งแวดล้อม โดยองค์ประกอบทั้งสามนี้ต่างเป็นตัว กำหนดซึ่งกันและกัน นอกจากนี้พฤติกรรมของบุคคลยังเป็นผลมาจากการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งอาจเป็น การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรืออ้อมก็ได้ พฤติกรรมใดทำแล้วได้ผลบวก พฤติกรรมใดทำแล้ว

ได้ผลลบ การเรียนรู้เงื่อนไขดังกล่าว ทำให้บุคคลเลือกทำพฤติกรรมที่ได้รับผลลัพธ์ทางบวก และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ได้รับผลลัพธ์ทางลบ การเรียนรู้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การเรียนรู้จากผลของการกระทำ และการเรียนรู้จากตัวแบบ

1. การเรียนรู้จากผลของการกระทำ ประกอบด้วย

1.1 ทำหน้าที่ให้ข้อมูล การเรียนรู้ของบุคคลไม่เพียงแต่แสดงปฏิกิริยาตอบสนองเท่านั้น แต่ยังคงสังเกตผลของการกระทำนั้นด้วย ซึ่งทำให้บุคคลเลือกตอบสนองในสิ่งที่เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้นๆ และยังคงสังเกตผลของการกระทำนั้นด้วย ซึ่งทำให้บุคคลเลือกตอบสนองในสิ่งที่เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้นๆ และข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางหนึ่งในการกำหนดพฤติกรรมในสภาพการณ์อื่นในอนาคต

1.2 ทำหน้าที่ให้แรงจูงใจ (Motivation Function) การที่บุคคลมีความเชื่อในความคาดหวังของผลการกระทำ ก่อให้เกิดแรงจูงใจสูงในการกระทำพฤติกรรมที่คาดว่าจะได้รับผลของการกระทำที่ไม่พอใจ

1.3 ทำหน้าที่ในการเสริมแรง (Reinforcing Function) เมื่อบุคคลกระทำพฤติกรรมแล้วได้รับการเสริมแรง พฤติกรรมนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นหรือคงอยู่ การเสริมแรงจะมีประสิทธิภาพถ้าบุคคลตระหนักถึงเงื่อนไขในการเสริมแรง ว่าการตอบสนองใดที่นำไปสู่การเสริมแรง ถ้าบุคคลไม่ตระหนักถึงเงื่อนไขการเสริมแรงแล้ว การเสริมแรงนั้นก็จะมีผลต่อการคงอยู่ของพฤติกรรมของบุคคล

2. การเรียนรู้จากตัวแบบ

การเรียนรู้จากตัวแบบเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยบุคคลจะสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่น แล้วสร้างความคิดว่าจะสร้างพฤติกรรมใหม่ได้อย่างไร จากการฟัง การสังเกต หรือการอ่านพฤติกรรมของผู้อื่น การที่บุคคลสามารถเรียนรู้และเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้นั้น ต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 อย่างดังนี้

2.1 กระบวนการเอาใจใส่ (Attention Process) การใส่ใจของผู้สังเกตจะทำหน้าที่ตัดสินใจเลือกสิ่งที่ได้รับว่าตัวแบบแสดงพฤติกรรมใดบ้าง ถ้าผู้สังเกตใส่ใจต่อพฤติกรรมของตัวแบบก็จะจำแนกพฤติกรรมที่เขาสนใจจากตัวแบบได้ แต่ถ้าผู้สังเกตไม่ใส่ใจ ขาดการรับรู้ต่อพฤติกรรมของตัวแบบแล้ว ก็ไม่สามารถเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบนั้นได้

2.2 กระบวนการเก็บจำ (Retention Process) เป็นการรวบรวมรูปแบบพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ แล้วเก็บจำในลักษณะของสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นมโนภาพและภาษาที่สามารถจำได้ง่าย ถูกต้อง และนานขึ้นการที่บุคคลมีการเก็บจำ จึงสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมเลียนแบบทันที หรือเวลาผ่านไประยะหนึ่ง ถ้าหากไม่มีการเก็บจำก็ไม่สามารถที่จะเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้

2.3 กระบวนการกระทำทางกาย (Motor Reproduction Process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตเปลี่ยนสัญลักษณ์จากการเก็บจำมาเป็นกระทำ ในการแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แบบครั้งแรกอาจมีความใกล้เคียงแต่ยังไม่ถูกต้อง เหมาะสมนัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะพฤติกรรมของตัวแบบ ความคิด ความจำของผู้สังเกต ถ้ามีการให้ข้อมูลย้อนกลับจะช่วยให้ผู้สังเกตสามารถปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมการเรียนรู้แบบของตนจนเป็นที่พึงพอใจ

2.4 กระบวนการจูงใจ (Motivation Process) พฤติกรรมที่ผู้สังเกตเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ อาจถูกแสดงออกมาหรือไม่ก็ได้ ถ้าพฤติกรรมของตัวแบบได้รับผลลัพธ์ที่พึงพอใจ หรือสามารถหลีกเลี่ยงผลลัพธ์ที่ไม่พึงพอใจ จะมีแนวโน้มในการเรียนรู้แบบสูง เพราะบุคคลเกิดความคาดหวังจะได้รับผลลัพธ์เช่นเดียวกันกับตัวแบบ หรือเกิดความรู้สึกแฝงว่าตนคือผู้ที่ได้รับผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ

จากการศึกษาของแมคคลินแลนด (1963 : 2339) ได้ศึกษาตัวแปรที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเรียน ได้แก่ แรงจูงใจ พื้นฐานทางเศรษฐกิจ และความสนใจเบื้องต้น ผลปรากฏว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 3 ตัวกับผลการเรียนที่มีค่าสูงสุด

การสาธิต (Demonstration)

การสาธิตเป็นวิธีการสอนชนิดหนึ่ง ที่มีการจัดเตรียมการเสนอความรู้ ข้อเท็จจริง หลักการ แนวทางการปฏิบัติหรือกระบวนการทำที่ถูกต้อง โดยมีเครื่องมือ อุปกรณ์ประกอบการสาธิต มีการอธิบายให้เหตุผลประกอบการแสดง ให้มองเห็นกระบวนการกระทำที่แน่นอน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในกิจกรรมที่เรียนอย่างชัดเจน การสอนแบบสาธิตมีความหมายหลายประการเช่น การสอนแบบสาธิตมุ่งเน้นให้เห็นทักษะ การใช้มือในการทำ การสาธิตยังรวมทั้งการใช้สื่อทัศนอุปกรณ์ประกอบการสาธิตรวมทั้งการฉายภาพยนตร์ สไลด์ประกอบ โดยมีผู้เรียนคอยดู เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกต โดยทั่วไปครูหรือวิทยากรจะแสดงให้เห็นชมก่อน ในช่วงที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดทำภายใต้การควบคุมของครู ทั้งนี้ขั้นตอนในการสาธิตครูจะต้องมีการเตรียมการเสนอกิจกรรมกระบวนการ การดำเนินการบางอย่างล่วงหน้าอย่างรอบคอบ แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติควบคู่ไปกับการอธิบายทุกขั้นตอน การตั้งคำถาม การย้ำขั้นตอนที่สำคัญที่ต้องเข้าใจ เพื่อได้ปฏิบัติตามได้ถูกต้อง การแสดงสาธิตประกอบการคำอธิบาย ความรู้ทั้งในด้านทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป การสาธิตจะต้องให้ผู้เรียนรู้ในกิจกรรมนั้นๆ โดยยึดหลักที่ว่า การสาธิตที่ดี คือการสื่อสารที่ดี

ขั้นตอนการดำเนินการสาธิต

1. การเตรียมการสาธิต ในการสาธิตแต่ละครั้งควรที่จะได้เตรียมตัวล่วงหน้าในสิ่งต่อไปนี้
 - 1.1 ผู้สาธิต ควรวางแผนด้วยความรอบคอบ พิจารณาว่าส่วนไหนของเนื้อหาที่จะ

นำมาสาธิตให้ผู้เรียนได้ดู จัดลำดับขั้นตอนของการสาธิตทั้งหมด ผู้สาธิตจะต้องทำการฝึกซ้อมสิ่งที่จะสาธิตให้เกิดความชำนาญ ทำได้ถูกต้อง รักษาเวลา เริ่มต้น และยุติการสาธิตภายในเวลาที่กำหนดไว้

1.2 เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ในการแสดงการสาธิตนั้นๆ ระบุว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ การปฏิบัติ ความสามารถในเรื่องอะไรอย่างน้อยเพียงใด ในการสาธิตแต่ละครั้งควรใช้กิจกรรมเพียงเรื่องเดียว เพื่อชักนำให้ผู้เรียนได้สร้างแนวคิดในเรื่องนั้นๆ

1.3 การเตรียมเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ บุคคลไว้ให้พร้อม ทดสอบเครื่องมือที่จะใช้ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมที่จะใช้ได้เสมอ และใช้ได้ทันที ถ้ามีข้อติดขัดจะได้เตรียมแก้ไขไว้ล่วงหน้า

1.4 การเตรียมสถานที่ ควรจัดเตรียมสถานที่ห้องที่จะใช้การสาธิตไว้ให้พร้อม ให้ผู้เรียนสามารถเห็นการสาธิตได้ทั่วถึง

1.5 จัดเตรียมผู้ช่วยสาธิต หน้าทีรับผิดชอบช่วยเหลือเพื่อให้การสาธิตดำเนินไปด้วยความราบรื่น เรียบร้อย รวดเร็ว น่าสนใจ ไม่ติดขัด เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

1.6 การเตรียมผู้เรียน ศึกษาผู้เรียนว่ามีความสนใจ มีความต้องการที่จะเรียนรู้เรื่องที่จะสาธิตอย่างน้อยเพียงใด เตรียมผู้เรียนว่าควรจะสังเกตกระบวนการอะไรบ้าง

1.7 กำหนดช่วงเวลาของการสาธิต และเวลาที่จะอภิปรายซักถามหลังการสาธิต

1.8 จัดเตรียมแบบประเมินผลการสาธิต การเรียนรู้ และอื่นๆ

2. ระหว่างการสาธิต

2.1 แสดงการสาธิตให้ถูกต้องตามเทคนิค วิธีการเริ่มต้นด้วย

2.1.1 การบอก ให้ทราบว่าจะทำอะไร? ทำ ทำไม? เพื่ออะไร?

2.1.2 การยกให้ดูการแสดงเครื่องมือที่ใช้สาธิต การแนะนำ การชี้ให้ดูอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ สิ่งที่จะใช้ประกอบการสาธิตให้ผู้เรียนได้รู้จัก ค้นเคย อาจจะอธิบายถึงคุณสมบัติของเครื่องมือ อุปกรณ์

2.1.3 การกระทำ ลงมือแสดงการสาธิต

2.2 การติดต่อสื่อสารผู้แสดงการสาธิตอย่างทั่วถึง พยายามพูดให้เสียงดัง ฟังชัด ได้ยินโดยทั่วถึงกัน อธิบายโดยให้เหตุผลประกอบ ตามขั้นตอน เน้นในหัวข้อที่สำคัญๆ อาจจะหยุดเพื่อการซักถาม แล้วแต่จะเห็นสมควร ควรสรุปแต่ละขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ

2.3 แสดงการสาธิตอย่างแบบเนียน คล่องแคล่ว เข้าใจความสนใจ ตื่นเต้นมีชีวิตชีวา ไม่เฉยชา หรือไม่รีบร้อน เพื่อให้ผู้เรียนได้ติดตามการสาธิตได้ตลอด

2.4 ควรให้ผู้เรียนเห็นการสาธิตอย่างทั่วถึงได้ยินคำอธิบายได้อย่างชัดเจน

2.5 ผู้สาธิตต้องเน้นสิ่งที่สำคัญควรจำ และควรปฏิบัติ ในระหว่างการสาธิตให้ดู เช่น

การย้ำในสิ่งที่ต้องการให้ทำ และสาริตให้ดู ไม่ควรที่จะสาริตในสิ่งที่ "ห้าม" หรือ "อย่า" ให้ดู เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดการจดจำในสิ่งที่ห้ามแต่ได้แสดงให้ดู

2.6 ตลอดเวลาของการสาริต ผู้สาริตต้องพยายามดึงความสนใจของผู้เรียน พยายามแสดงการสาริตให้เข้าใจง่าย พยายามหลีกเลี่ยงการกวนกับการสาริต อย่าออกนอกเรื่อง ผู้สาริตอาจเตรียมคำถามล่วงหน้า หรือให้ผู้เรียนออกฝึกปฏิบัติ

2.7 ในระหว่างการแสดงการสาริตคอยสังเกตว่า ผู้เรียนมีปฏิกิริยาต่อการสาริตอย่างไรบ้าง ถ้าพบว่าผู้เรียนแสดงความไม่พอใจ ผู้สาริตควรที่จะหยุดการสาริตเพื่อสอบถามความต้องการของผู้เรียน ถ้ามีปัญหาในการสาริตไม่น่าสนใจจะได้แก้ไข เพื่อให้ผู้เรียนได้ติดตามการสาริตได้ตลอด ควรที่จะมีการแจกเอกสารที่อธิบายขั้นตอนการสาริต แล้วอธิบายไปตามขั้นตอนที่เขียนไว้ เพื่อให้ผู้เรียนติดตามได้ทันที

3. หลังการสาริต

3.1 เมื่อเสร็จสิ้นการสาริตแล้ว ควรจะมีการประเมินผลการสาริต และการเรียนรู้ของผู้เรียน การประเมินผลอาจทำได้หลายอย่าง เช่น

3.1.1 การเปิดการอภิปราย ภายหลังจากจบการสาริต อาจแบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ ผู้สอนควรที่จะเตรียมหัวข้อในการอภิปราย เปิดโอกาสให้ซักถาม

3.1.2 การทดสอบโดยการใช้ข้อเขียน ครูเตรียมคำถาม แบบทดสอบให้ผู้เรียนได้ตอบ หรือจะใช้สัมภาษณ์ เพื่อดูความเข้าใจ

3.1.3 ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทันที โดยเฉพาะหัวข้อที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ สามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง ในบางเรื่องอาจจะต้องมีการฝึกหัดหลายครั้ง จนเกิดความชำนาญความเชื่อมั่นในตนเอง และทำให้ถูกต้องตามเทคนิค ดังนั้นการจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดทันที เป็นการเริ่มต้นที่ดี

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างองค์ประกอบ 3 ประการคือ พฤติกรรม องค์ประกอบของบุคคล และองค์ประกอบสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ทางสังคมอาจเกิดจากประสบการณ์ตรงหรืออ้อมก็ได้ และเลือกทำพฤติกรรมที่ได้ผลลัพธ์ทางบวก และหลีกเลี่ยงผลลัพธ์ทางลบ การเรียนรู้เกิดจากผลของการกระทำ และการเรียนรู้จากตัวแบบ แนวคิดนี้ผู้วิจัยได้นำมาจัดการเรียนการสอนโดยวิธีเรียนรู้ร่วมกัน

ในการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีเรียนรู้ร่วมกัน ได้นำแนวคิดของทฤษฎีการสอนของ กายี่ นำมาใช้กับทุกขั้นตอนของการเรียน โดยการสอนคำนึงถึงการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของการเรียนรู้แต่ละบุคคล ซึ่งจะมีความแตกต่างกัน เพราะฉะนั้นการสอนจะสอนแบบให้เกิดการเรียนรู้เป็นขั้นตอน และนำแนวคิดของทฤษฎีการสอนของบลูมนำมาใช้ทุกขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน

โดยสอนจากง่ายไปยาก และทำให้นักศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ทุกด้านคือ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย และจิตใจ และนำแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ได้นำมาใช้ในชั้นตอนที่ 2 3 และ 4 โดยมีการสาธิตให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ และนำความรู้ไปฝึกปฏิบัติกับหุ่นจำลอง จนเกิดทักษะปฏิบัติได้ถูกต้อง ซึ่งจะมีผลต่อความรู้และคุณภาพของนักศึกษา ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ทำให้เกิดความมั่นใจนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เมื่อไปปฏิบัติจริงกับผู้คลอดบนแผนกห้องคลอด เป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้กับนักศึกษา

การเรียนการสอนทางคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีการปฏิบัติเป็นแกนกลาง(Practice-Oriented Discipline) ดังนั้นการศึกษายพยาบาล จึงเป็นการเตรียมพยาบาลที่มีความสามารถทั้งในด้านวิชาการตามลักษณะของวิชาชีพ และต้องมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล การเรียนการสอนจึงประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนคือ ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติซึ่งต้องสัมพันธ์สอดคล้องและประสมประสานกันไป (จินตนา ยูนิพันธ์, 2527 : 20.อ้างอิงมาจาก Griffin and Griffin, 1965)

การเรียนภาคทฤษฎี ในการศึกษาพยาบาล หมายถึง การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา มโนทัศน์ หลักการ กฎ ทฤษฎี และข้อความรู้วิชาการต่างๆตามหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนจะเหมือนกับการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้มากในระบบการศึกษาพยาบาลมีอยู่ 3 รูปแบบคือ การสอนเน้นข้อความรู้ สอนแก้ปัญหา และการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Ellis, Cogan and Howey, 1981 : 346) แต่ละรูปแบบมีลักษณะและวิธีการต่างกันไปแล้วแต่จุดประสงค์ของการสอน ความสนใจ ความสามารถและปรัชญาของผู้สอน และความแตกต่างกันของวิธีการจัดการเรียนการสอนทั้ง 3 รูปแบบ มีดังนี้

1. การเรียนการสอนแบบเน้นข้อความรู้ (Diadactic Model) ลักษณะการสอนขึ้นอยู่กับตัวผู้สอนที่วางตน ในฐานะของผู้ถ่ายทอดข้อความรู้ให้แก่ผู้เรียน วิธีการสอนส่วนใหญ่จะเป็นการบรรยาย และใช้เนื้อหาจากตำราเป็นหลัก การสอนแบบเน้นข้อความรู้ คอซมา และคนอื่นๆ (Kozma and others, 1987: 130 อ้างอิงในสมพิศ ใยสุน. 2540 : 16) จำแนกออกเป็น 2 แบบ คือ การสอนแบบเน้นเนื้อหา และการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง

2. การเรียนการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem-Solving Model) การจัดการเรียนการสอนแบบแก้ปัญหานั้นที่ผลผลิต คือ การเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหา หรือค้นพบด้วยตนเอง ครูจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ให้การสนับสนุนที่จะช่วยให้ผู้เรียนค้นคว้าหาคำตอบ และข้อความรู้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อทราบผลการเรียนของตน ซึ่งชเวียร์ (Schweer, 1972:29 อ้างอิงจาก สมพิศ ใยสุน. 2540 : 16) มีความเห็นว่า วิธี

การสอนแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างกว้างขวางทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ และทางสังคมศาสตร์ ซึ่งจะทำให้สามารถนำไปใช้ในการพยาบาลได้อย่างสมบูรณ์ การจัดการเรียนการสอนแบบแก้ปัญหาปัจจุบันนี้นิยมใช้อย่างแพร่หลาย

3. การเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Interpersonal Learning Model) วิธีการจัดการเรียนการสอนนี้เป็นข้อตกลงร่วมระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยผู้เรียนมีสิทธิ์เลือกเรียนในสิ่งที่ต้องการได้ บรรยากาศการเรียนการสอนเน้นถึงความมีมนุษยสัมพันธ์ต่อกันที่มีในชั้นเรียนระหว่างครูและผู้เรียน (Ellis, Cogan and Howey 1981 : 346 อ้างอิงในลมพิต โยสุน์, 2540 : 16)

ส่วนการเรียนภาคปฏิบัติ กุลยา ตันติผลลาชีวะ (2538 : 36) ได้จำแนกลักษณะของการเรียนภาคปฏิบัติในการศึกษาพยาบาล เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางห้องทดลอง เป็นการเรียนการสอนที่คุ้นเคยกันมาก โดยเฉพาะการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ การฝึกฝนในแง่ของการทดลอง เช่น การฝึกภาคปฏิบัติทดลองทางวิทยาศาสตร์, ● การฝึกภาคปฏิบัติในวิชาโภชนาการ และการฝึกภาคปฏิบัติด้านเทคนิคการพยาบาลในห้องปฏิบัติการพยาบาล เป็นต้น การปฏิบัติเน้นถึงการฝึกหัดและทดลองก่อนการได้ลงมือปฏิบัติจริงแก่ผู้ป่วย เป็นการฝึกในสถานการณ์ที่ครูกำหนดขึ้น ในห้องทดลองที่ใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด

2. การฝึกปฏิบัติแนวคิดทางการพยาบาลในชั้นเรียน การฝึกภาคปฏิบัติตามแนวคิดนี้เป็นการฝึกที่เน้นถึงการใช้ข้อมูลจริง เพื่อศึกษาปัญหาและใช้กิจกรรมการแก้ปัญหาเป็นหลักของการเรียน การเรียนรู้ส่วนหนึ่งผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติ โดยเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริง แล้วนำเข้าไปศึกษาในชั้นเรียน เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เชิงทฤษฎีที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ พร้อมอภิปรายและสรุปร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ประสบการณ์การสอนที่นิยมใช้มาก ได้แก่ กรณีศึกษา (Case Study) การวิเคราะห์อุบัติเหตุการณ์ (Case Incident Analysis) และการใช้สถานการณ์จำลอง (Stimulation) เป็นต้น

3. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง การฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้วยการปฏิบัติจริงกับ ผู้ป่วย บุคคล หรือชุมชนในแหล่งฝึกปฏิบัติ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนฝึกฝนใช้ความคิด จินตนาการแก้ปัญหา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ การพิสูจน์ความจริงของทฤษฎีในสถานการณ์เป็นจริง เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ที่นอกเหนือไปจากครูสอน อีกประการหนึ่ง การฝึกภาคปฏิบัติเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ และทักษะทางวิชาชีพ โดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติในคลินิกของนักศึกษาพยาบาล นอกจากจะเป็นการเสริมความรู้ความเข้าใจในชั้นเรียนแล้ว ยังเป็นการเตรียมให้ผู้เรียน เป็นผู้ที่มีความสามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีคุณภาพ

แอลัม นาควิเชตร์ (2511) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล โรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก ชั้นปีที่ 1, 2, 3, และ 4 จำนวน 285 คน พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล คือ เครื่องมือใช้ไม่เพียงพอ นักศึกษาปฏิบัติงานไม่สะดวกเนื่องจากสถานที่คับแคบ จำนวนผู้ป่วยมาก ญาติผู้ป่วยไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงพยาบาล พยาบาลประจำการไม่ช่วยเหลือขณะปฏิบัติงาน

อารียา จินตรธรรม (2513) ได้สำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1, 2, 3 จำนวน 150 คน ของโรงพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เกี่ยวกับลักษณะศูพยาบาลที่สอนทางคลินิก พบว่า นักเรียนต้องการศูพยาบาลที่มีความรู้ดีในเนื้อหาวิชาที่สอน สนใจหาความรู้ใหม่ๆ มาให้นักศึกษาทราบ มีความสามารถในการสอนพยาบาลช่างเคียง และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ในการสอนและการสอนนักเรียนต้องการให้ ครูส่งเสริมการนำความรู้ทางภาคทฤษฎีไปใช้ ในการปฏิบัติการพยาบาลมากที่สุด รองลงมาต้องการครูที่สามารถถ่ายทอดความรู้ และมีความยุติธรรมในการให้คะแนน รวมทั้งการแจ้งผลการสอบเร็วที่สุด ในด้านบุคลิกลักษณะส่วนตัวของครู นักเรียนต้องการครูที่มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองกับนักเรียน และมีที่ทำการหุดจา ตลอดจนจำนวนที่ดี และสุดท้ายในด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนต้องการครูที่ยืนดีติดต่อกับนักเรียนด้วยความจริงใจมากที่สุด รองลงมาคือการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นตนเอง และให้การช่วยเหลือนักเรียนทั้งที่เรียนดีและไม่ดี

จินตนา บ้านแก่ง (2526) ได้ศึกษาประเมินผลสัมฤทธิ์การศึกษภาคปฏิบัติการพยาบาล สุนติศาสตร์ และนรีเวชวิทยา ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาลและผดุงครรภ์) ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2524 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 142 คน ประเมินผลสัมฤทธิ์การศึกษาด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติตามลำดับ โดยได้ทำการเปรียบเทียบในแต่ละกลุ่มของนักศึกษา ระหว่างกลุ่มนักศึกษา ระหว่างก่อนกับหลังการศึกษา รวมทั้งได้ศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์การศึกษภาคปฏิบัติในแต่ละด้านของนักศึกษาแต่ละกลุ่มพบว่า ผลสัมฤทธิ์การศึกษภาคปฏิบัติด้านความรู้ของนักศึกษา พบว่าทุกกลุ่มมีความรู้หลังการศึกษภาคปฏิบัติสูงกว่าก่อนการศึกษา และผลสัมฤทธิ์การศึกษภาคปฏิบัติด้านทักษะของนักศึกษาระหว่างกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนผลสัมฤทธิ์การศึกษภาคปฏิบัติด้านเจตคติของนักศึกษา รวมทุกด้านหลังการศึกษภาคปฏิบัติสูงกว่าก่อนการศึกษา นอกจากนี้ความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์การศึกษภาคปฏิบัติ ในแต่ละด้านของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้กับด้านทักษะมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

มัลลิกา ภมรสุด (2527) ได้ศึกษาเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิชาการพยาบาล สาธารณสุขสำหรับหลักสูตรพยาบาลพื้นฐานของสถาบันการศึกษาพยาบาลบางแห่ง ในกรุงเทพ

มหานคร พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาสถานที่ฝึกปฏิบัติในชุมชนเมืองไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา เพราะทุกสถาบันฝึกปฏิบัติในระยะเวลาตรงกันเป็นส่วนใหญ่ การจัดประสบการณ์ต้องจัดไปพร้อมกับ ทฤษฎี หรือบางครั้งต้องปฏิบัติก่อนเรียนทฤษฎี และจำนวนอาจารย์ก็ไม่เพียงพอกับนักศึกษา ทำให้ การนิเทศไม่ทั่วถึง

หลักสูตรคณะพยาบาลศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จัดการศึกษา 1 หลักสูตร คือ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โดยมีรายละเอียดของหลักสูตรเกี่ยวกับปรัชญา วัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร แผนการศึกษา จำนวนหน่วยกิตแต่ละภาคการศึกษา และหน่วยกิตรวม ตลอดหลักสูตร รวมทั้งคำอธิบายรายวิชา ดังนี้

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (BACHELOR OF NURSING SCIENCE PROGRAM : B.N.S.)

ปรัชญาของหลักสูตร

คณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (วิทยาลัย-หัวเฉียว) มีความเชื่อว่าการพยาบาลเป็นการบริการที่จำเป็นต่อสังคม ดังนั้นการผลิตบุคลากรการพยาบาลวิชาชีพ เพื่อทำหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาล และฟื้นฟูสุขภาพอนามัยของประชาชนโดยไม่เลือกเชื้อชาติ ชั้นวรรณะ และศาสนาให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และเป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี

การจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตรบัณฑิตจะต้องประกอบไปด้วยความรู้ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งจะทำให้เป็นพลเมืองดีและรับผิดชอบต่อสังคม และหมวดวิชาชีพเพื่อที่จะให้บัณฑิตสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ เพื่อให้บริการสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนทั้งในสถาบันและนอกสถาบันได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการให้บริการแก่บุคคลทั้งคน (Holistic Care) และนำกระบวนการพยาบาลมาประยุกต์ นอกจากนี้บัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตรบัณฑิตจะต้องมีทักษะทางด้านการบริหาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำและใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ เพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นผู้สนใจและร่วมมือในการวิจัยทางการพยาบาล ตลอดจนสนับสนุน และส่งเสริมสมาคมวิชาชีพ ส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีและศิลปวัฒนธรรมอันดีงามตลอดจนสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์หลักของหลักสูตร

เมื่อบัณฑิตสำเร็จการศึกษานักศึกษาดูพยาบาลศาสตร์บัณฑิต บัณฑิตจะมีความสามารถ

1. ให้การพยาบาลในด้านการป้องกันโรค ส่งเสริมสุขภาพ รักษาพยาบาล และฟื้นฟูสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยไม่เลือกเชื้อชาติ วรรณะ และศาสนา ในสถาบัน และในชุมชน โดยเน้นการให้การพยาบาลคนทั้งคน (Holistic Care)
2. วางแผนการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาล เพื่อให้การพยาบาลแก่บุคคล ครอบครัว ชุมชนได้เป็นอย่างดีโดยเน้นถึงความต่อเนื่องของการมีสุขภาพดี และความเจ็บป่วย (Health -Illness Continuum)
3. เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) และแก้ปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชนได้เป็นอย่างดี
4. ประเมินผลการวิจัยเพื่อนำมาประยุกต์ในการปฏิบัติการพยาบาล ร่วมมือและทำวิจัยเกี่ยวกับการพยาบาลได้เป็นอย่างดี
5. สนใจและใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้า และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
6. ทำงานด้านบริการสุขภาพอนามัยร่วมกับบุคลากรในทีมสุขภาพ และบุคคลในสาขาวิชาชีพอื่นได้เป็นอย่างดี
7. ตระหนักและยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบอาชีพ เพื่อให้บริการสุขภาพอนามัยที่มีประสิทธิภาพแก่ประชาชน
8. สนับสนุนและส่งเสริมสมาคมวิชาชีพ สภาการพยาบาล และรักษามาตรฐานวิชาชีพ ให้ดำรงไว้
9. สนับสนุนการปกครองในระบบประชาธิปไตย โดยมีความรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะพลเมืองดี

10. ส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม และประเพณี และศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม
กรอบมโนคติของหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัว
เฉียวเจลิมพระเกียรติ (วิทยาลัยหัวเฉียว) นี้เพิ่งจะได้ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรวิทยาศาสตร
บัณฑิต (สาขาพยาบาลและผดุงครรภ์) ฉบับที่ใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ซึ่งเป็นเวลาร่วม 10 ปี มาเป็น
หลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิต ฉบับปี พ.ศ. 2535 โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับ หลักสูตรดังนี้

คน ประกอบด้วย ชีว-จิต สังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ไม่สามารถแยกออก
จากกันได้ คนมีลักษณะและความต้องการขั้นพื้นฐานเหมือนกัน แต่จะมีความเป็นปัจเจกบุคคลมีสิทธิ

แห่งตน คนเป็นระบบเปิด (Open System) ซึ่งจะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางชีว-จิต สังคม เพื่อรักษาภาวะสมดุลของตนเอง คนอาจจะอยู่ลำพัง อยู่ในครอบครัว และชุมชน

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งแวดล้อมภายนอก (External Environment) สิ่งแวดล้อมภายใน (Internal Environment)

สิ่งแวดล้อมภายนอก หมายถึง ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ที่เป็นทั้งกายภาพ เคมี ชีวภาพ และสังคม ซึ่งเป็นระบบเปิดมีปฏิสัมพันธ์กับคนตลอดเวลาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และมีผลกระทบต่อสภาวะสุขภาพของคน ดังนั้นคนจะต้องปรับตัว (Adaptation) ให้เข้ากับ สิ่งแวดล้อมภายนอกตลอดเวลา สิ่งแวดล้อมภายใน ซึ่งคนจำเป็นจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายในให้มีลักษณะสมดุลตลอดเวลา (Homeostasis) ทั้งนี้เพื่อรักษาสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์ตลอดเวลา

สุขภาพ เป็นภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องระหว่างภาวะสุขภาพดีหรือสมดุล และเจ็บป่วยหรือเสียความสมดุลชีว-จิต สังคม ของคน ตั้งแต่เกิดจนตาย (Health Illness Continuum) คนอาจจะอยู่ในภาวะใดภาวะหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงนี้ในภาวะสุขภาพดีทั้ง ชีว-จิต สังคม คนจะสามารถทำหน้าที่ได้ตามปกติ ในภาวะเจ็บป่วยจะทำให้คนไม่สามารถทำหน้าที่ได้ตามปกติ

การพยาบาล เป็นกระบวนการต่อเนื่องกันในการช่วยเหลือคนในฐานะของผู้รับบริการ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ครอบครัว ชุมชน เพื่อสร้างและส่งเสริมภาวะสุขภาพดีป้องกันโรค ดูแลรักษาให้คืนสู่สภาวะสุขภาพดีเมื่อมีการเจ็บป่วย และฟื้นฟูสภาพ โดยมีเป้าหมายให้แต่ละบุคคลมีสุขภาพดีที่สุดตามศักยภาพของตน การปฏิบัติพยาบาลจะต้องใช้กระบวนการพยาบาลในการประเมินสภาพ วิเคราะห์ปัญหาและ/หรือความต้องการของผู้รับบริการ โดยเน้นการพยาบาลทั้งด้านชีว-จิต สังคม ของคน การปฏิบัติพยาบาลที่มีคุณภาพเป็นการปฏิบัติอย่างมีทักษะ มีวิจารณญาณ และอยู่บนพื้นฐานวิชาชีพ

Conceptual Framework of Nursing Science Curriculum
Faculty of Nursing

Nursing (Holistic Care)

รูปที่ 4 แสดงกรอบแนวคิดของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
โครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับวิชาชีพ

วิชา	เกณฑ์มาตรฐาน	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต	เวลาเรียน 4 ปี	เวลาเรียน 4 ปี
จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร	130-150 หน่วยกิต	147 หน่วยกิต
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30 หน่วยกิต	30 หน่วยกิต
1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6 หน่วยกิต	6 หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6 หน่วยกิต	8 หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์	6 หน่วยกิต	8 หน่วยกิต
1.4 กลุ่มวิชาภาษา	6 หน่วยกิต	8 หน่วยกิต
2. หมวดพื้นฐานวิชาชีพ	24 หน่วยกิต	41 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาชีพ	70 หน่วยกิต	70 หน่วยกิต
3.1 วิชาบังคับภาคทฤษฎี	40 หน่วยกิต	42 หน่วยกิต
3.2 วิชาบังคับภาคปฏิบัติ	20 หน่วยกิต	28 หน่วยกิต
4. วิชาเลือกเสรี	6 หน่วยกิต	6 หน่วยกิต

การประเมินหลักสูตรอย่างมีระบบ

การประเมินกระบวนการเรียนการสอน

คณะพยาบาลศาสตร์ ได้นำหลักสูตรมาวางแผนจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติได้ติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ สภาพของสถาบันที่เป็นแหล่งฝึกภาคปฏิบัติทั้งในเขตเมือง เขตชนบท และชุมชน ในความพร้อมที่จะเป็นแหล่งฝึกภาคปฏิบัติและเอื้อต่อการจัดประสบการณ์ให้กับนักศึกษา นอกจากนี้ยังได้มีการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติของคณาจารย์และนักศึกษาด้วย

การประเมินปัจจัยเบื้องต้น

ศักยภาพเชิงจัดการได้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของนักศึกษาในแต่ละภาค โดยแบ่งเป็นการสอบกลางภาค และปลายภาคการศึกษา และประเมินตลอดปีการศึกษา และตลอดหลักสูตร

คุณวุฒิของอาจารย์ สนับสนุนให้อาจารย์ศึกษาต่อทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

ภาระงานสอนของอาจารย์ ได้มีการศึกษาถึงภาระงานสอนของคณาจารย์ของคณะพยาบาลศาสตร์ทุกภาคการศึกษา เพื่อนำมาวางแผนในการเพิ่มอัตรากำลังให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมตามเกณฑ์ของสภาการพยาบาลกำหนด

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉิมพระเกียรติได้จัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และได้ทำการประเมินผลการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยมีการสอบย่อย สอบกลางภาค และปลายภาค ของทุกภาคการศึกษาตลอดหลักสูตร ในปีการศึกษาที่มีการจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ได้มีการประเมินผลการศึกษาเช่นกัน

การบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตร มีการคิดหน่วยกิต การลงทะเบียนเรียน การวัดและประเมินผลรวมทั้งเกณฑ์ที่สำเร็จอย่างมีระบบและมีมาตรฐาน

การบริหารหลักสูตร มีการกำหนดให้นักศึกษา ศึกษาทุกวิชาตามที่หลักสูตรกำหนดและเป็นไปตามแผนการศึกษา ซึ่งจัดการเรียนการสอนในรายวิชาของทุกหมวดวิชา และเป็นไปตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้แต่ละภาคการศึกษา ซึ่งในบางปีการศึกษาก็จะมีเรียนในภาคฤดูร้อนด้วย และจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. การเรียนรู้จากสิ่งที่ย้ายไปสู่สิ่งที่ยากกว่าตามลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้ (Simple

to Complex)

2. การพยาบาลบุคคลแต่ละช่วงชีวิต ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยชรา (Life Cycle)
3. การพยาบาลผู้รับบริการในแต่ละสภาวะสุขภาพ ตั้งแต่สภาวะดีไปจนถึงสภาวะเจ็บป่วย (Health to illness) โดยให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ทั้งในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การดูแลรักษา และการฟื้นฟูสภาพ
4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในและนอกสถาบันบริการสุขภาพในชุมชนเมืองชนบท

นักศึกษาจะลงทะเบียนเรียนรายวิชาแต่ละภาคการศึกษา ซึ่งมี 2 ภาคการศึกษาในปีที่ 1 และ 4 ส่วนในปีที่ 2, 3 มี 2 ภาคการศึกษากับ 1 ภาคฤดูร้อน การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นระบบและมีมาตรฐาน ซึ่งคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉิมพระเกียรติ ได้กำหนดได้อย่างชัดเจน

1.ภาคทฤษฎีในรายวิชาจะมีเกณฑ์กำหนดในการประเมินจากการสอบย่อย สอบกลางภาค รวมเกณฑ์ประเมินอื่นๆ เช่น การทำรายงาน การอภิปราย สัมมนา ฯลฯ

2.ภาคปฏิบัติ ได้ประเมินไปตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ชัดเจนในแบบประเมินพร้อมคู่มือใน ภาคปฏิบัติโดยอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ประเมิน และอาจจะมีการประเมินร่วมกันกับแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ในการวัดและประเมินภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัตินักศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตจะต้องทราบระเบียบการวัดและประเมินผลจากคู่มือนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยหัวเฉิมพระเกียรติ และทราบผลการประเมินของนักศึกษาทุกภาคการศึกษาจากสำนักทะเบียนและประมวลผลของมหาวิทยาลัยฯ และจะได้มีการพัฒนาเลื่อนระดับชั้นปีเป็นไปตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย

มีเกณฑ์สำเร็จการศึกษาอย่างมีระบบและกำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างชัดเจนคือ นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาได้ต้องมีคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 2.00 ในระบบ 4 แต้ม การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉิมพระเกียรติ มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ซึ่งได้เขียนรายละเอียดจำแนกเป็นรายวิชาทุกหมวดวิชา ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลดังนี้

ชื่อวิชา และจำนวนหน่วยกิต

วิชาบังคับก่อน

คำอธิบายรายวิชา

วัตถุประสงค์ของรายวิชา

กิจกรรมการเรียนการสอน

การประเมินผล

หัวข้อเนื้อหาโดยสังเขป

หนังสืออ่านประกอบ

สำหรับรายวิชาที่มีการศึกษาภาคปฏิบัติ มีข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้

วัตถุประสงค์

กิจกรรมการเรียนการสอน

สื่อการสอน

การประเมินผล

หัวข้อเนื้อหาโดยสังเขป

กิจกรรมที่นักศึกษาจะต้องปฏิบัติ

บรรณานุกรม

หลักสูตรวิชา NG 3513 ประสบการณ์การพยาบาลแม่และเด็ก 1

หน่วยกิต 3 (0-12-0)

วิชาบังคับก่อน NG 2603 การพยาบาลพื้นฐาน

ลักษณะวิชา

ฝึกปฏิบัติการพยาบาลแม่และเด็กที่มีภาวะปกติ ให้ได้รับความปลอดภัยในเรื่องการรับฝากครรภ์ การตรวจครรภ์ การทำคลอด การพยาบาลมารดาและทารกในทุกระยะของการคลอด และระยะหลังคลอด แนะนำมารดาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในขณะตั้งครรภ์ภายหลังคลอด และการเลี้ยงดูบุตร โดยใช้ความรู้ทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกระบวนการพยาบาล

วัตถุประสงค์ เมื่อนักศึกษาเรียนวิชานี้จบแล้ว มีความสามารถ

1. ประเมินปัญหาและวางแผนเพื่อให้การพยาบาลมารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะเวลาคลอด ระยะหลังคลอด ในรายปกติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมโดยประยุกต์ความรู้ภาคทฤษฎี มาใช้ในการพยาบาลได้อย่างมีเหตุผล

2. ใช้ทักษะการพยาบาลในการให้การพยาบาลมารดาและทารกในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด ระยะหลังคลอด ในรายปกติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
3. ดูแลให้คำแนะนำมารดาในระยะตั้งครรภ์ และครอบครัว รวมทั้งการวินิจฉัยการตั้งครรภ์ และการตรวจครรภ์ได้อย่างถูกต้อง
4. ทำคลอด และช่วยทำคลอดในรายปกติได้อย่างถูกต้อง
5. พยาบาลทารกแรกเกิด ตลอดจนให้คำแนะนำในการดูแลทารกแก่มารดา และครอบครัวได้อย่างถูกต้อง
6. ดูแลและให้คำแนะนำในการปฏิบัติตนแก่มารดาในระยะคลอดและหลังคลอดได้อย่างถูกต้อง
7. สังเกตอาการและอาการแสดง ตลอดจนบันทึกรายงานต่างๆ ในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด หลังคลอด และทารกแรกเกิดได้อย่างถูกต้อง
8. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวได้อย่างถูกต้อง
9. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปฏิบัติการพยาบาลร่วมกับบุคลากรในทีมสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ปฐมนิเทศ
2. นิเทศและสาธิตในคลินิก
3. การประชุมปรึกษา ก่อน และหลังการปฏิบัติงาน
4. การฝึกปฏิบัติการในหอผู้ป่วย

สื่อการสอน

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติ
2. ผู้ป่วย

ระยะเวลาในการฝึกภาคปฏิบัติ

10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 24 ชั่วโมง

สถานที่ฝึกปฏิบัติ

1. โรงพยาบาลหัวเฉียว

แผนกตรวจครรภ์

แผนกห้องคลอด

แผนกหลังคลอด

แผนกทารกแรกเกิด

2. โรงพยาบาลสมุทรปราการ

แผนกห้องคลอด

3. โรงพยาบาลกลาง

แผนกตรวจครรภ์

แผนกหลังคลอด

4. โรงพยาบาลราชานุกูล

ส่งเสริมพัฒนาการในเด็กที่มีภาวะพร่องทางปัญญา

กิจกรรมที่นักศึกษาจะต้องปฏิบัติ

1. ชักประวัติ วินิจฉัยการตั้งครรภ์ ตรวจร่างกายทั่วไป ตรวจครรภ์ เจาะเลือด และตรวจปัสสาวะมารดาในระยะตั้งครรภ์
2. ให้การพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ปกติและที่มีอาการผิดปกติเล็กน้อย
3. วางแผนและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในระยะตั้งครรภ์ทั้งรายบุคคล และเป็นกลุ่ม
4. ลอนหญิงมีครรภ์เกี่ยวกับการออกกำลังกาย และการผ่อนคลายความเครียดเป็นรายบุคคล
5. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
6. รับไหมผู้คลอด ประเมินสภาพผู้คลอด และทารกในครรภ์ในรายปกติ
7. วางแผนและให้การพยาบาลผู้คลอดปกติ เพื่อให้ได้รับความปลอดภัย และความสุขสบายทั้งร่างกายและจิตใจ ในระยะต่างๆของการคลอด
8. เตรียมผู้คลอด เตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำคลอด ช่วยการคลอด และทำคลอดในรายปกติ
9. ประเมินสภาพและให้การพยาบาลมารดาหลังคลอด 2 ชั่วโมงแรก
10. ประเมินสภาพตรวจร่างกาย ตลอดจนให้การพยาบาลเบื้องต้นแก่ทารกแรกเกิดปกติ ก่อนส่งแผนกทารกแรกเกิด

11. วินิจฉัยปัญหาทางการพยาบาล วางแผนและให้การพยาบาลเพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจ ของมารดาหลังคลอด ทารกแรกเกิดและประเมินสภาวะ
12. วางแผนการสอน และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของมารดาในระยะหลังคลอดที่ปกติเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
13. วางแผนการสอน และให้คำแนะนำมารดาและครอบครัวเกี่ยวกับการเลี้ยงทารก รวมทั้งการวางแผนครอบครัว
14. รับทารกแรกเกิด และประเมินสภาพร่างกายทารกแรกเกิดที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนจากห้องคลอด
15. วางแผน และให้การพยาบาล รวมทั้งสังเกตอาการผิดปกติต่างๆในทารกแรกเกิด
16. การเตรียมทารกและเครื่องมือ เครื่องใช้ในการตรวจรักษา
17. จำหน่ายผู้คลอด และทารกแรกเกิดในรายปกติ
18. บันทึกรายงานการให้การพยาบาล

นักศึกษาจะต้องมีประสบการณ์อย่างน้อยดังนี้

1. ตรวจครรภ์และดูแลมารดาในระยะตั้งครรภ์	8	ราย
2. สอนมารดาในระยะตั้งครรภ์	1	ครั้ง
3. ตรวจและรับผู้คลอดไว้ในโรงพยาบาล	5	ราย
4. ดูแลผู้คลอดระยะที่ 1 ของการคลอด	10	ราย
5. ทำคลอดในรายปกติ	5	ราย
6. ช่วยทำคลอดในรายปกติ	10	ราย
7. สังเกตการซุ่มแซมฝีเย็บ	5	ราย
8. เยี่ยมดูแลมารดาหลังคลอดและทารกแรกเกิด	5	ราย
9. การพยาบาลทารกแรกเกิด	10	ราย
10. ให้คำแนะนำมารดาหลังคลอดเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มอย่างละ	1	ครั้ง
11. การพยาบาลมารดาหลังคลอดและการดูแลทารกในหน่วยหลังคลอด	10	ราย

ก่อนฝึกปฏิบัติงานวิชา NG 3513 ประสบการณ์การพยาบาลแม่และเด็ก 1 นักศึกษาจะต้องศึกษาวิชา NG 3404 การพยาบาลแม่และเด็ก 1 โดยมีเนื้อหาวิชาวิชาดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

มโนคติ และวิวัฒนาการของพยาบาลแม่และเด็ก

สถิติชีพ

หลักการพยาบาลโดยยึดครอบครัวเป็นหลัก

บทบาทและหน้าที่ของพยาบาลในการพยาบาลแม่และเด็ก

- บทที่ 2 ครอบครัวกับการให้กำเนิดสมาชิกใหม่
 ความสำคัญของครอบครัว
 การเปลี่ยนแปลงแบบแผนของครอบครัว
 การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจของสมาชิกในครอบครัว
 ภาวะจิต-สังคมของหญิงมีครรภ์
 ผลของการตั้งครรภ์ต่อสัมพันธภาพของคู่สมรส
 ระบบครอบครัวกับปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพล
- บทที่ 3 กายวิภาคและสรีรวิทยาของอวัยวะสืบพันธุ์ และเชิงกราน
- บทที่ 4 การปฏิสนธิและการเจริญเติบโตของทารกในครรภ์
- บทที่ 5 การตั้งครรภ์ปกติ
- บทที่ 6 ภาวะคลอดปกติ
- บทที่ 7 การพยาบาลมารดาในระยะเวลาหนึ่งของการคลอด
 การตรวจพิเศษและการประเมินสภาวะทารกในครรภ์
- บทที่ 8 การพยาบาลมารดาในระยะเวลาที่สองของการคลอด
- บทที่ 9 การพยาบาลมารดาในระยะเวลาที่สามของการคลอด
- บทที่ 10 การพยาบาลมารดาในระยะหลังคลอด
- บทที่ 11 การพยาบาลทารกแรกเกิด
- บทที่ 12 การให้คำปรึกษาก่อนสมรส
- บทที่ 13 ประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว

รูปแบบการเรียนการสอนโดยวิธีการเรียนรู้ร่วมกัน

ปัจจุบันการพยาบาลได้พัฒนาไปมาก สิ่งที่ทำทนายต่อคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ คือรูปแบบเนื้อหาในการสอนทักษะด้านความคิดที่มีเหตุผลและความสามารถในการทำหน้าที่ที่หลากหลาย สถานการณ์ อาจารย์อาจจะต้องมีการสอนทักษะที่หลากหลายรูปแบบเช่น การสอนตามเนื้อหา สอนให้นักศึกษาเกิดทักษะทางความคิดตลอดเวลา การสอนภาคปฏิบัติ การวางแผนการพยาบาล ลักษณะการบรรยาย ตลอดจนการประชุมระดมความคิด โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้

การเรียนการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning) จะต้องให้นักศึกษาทำงานเป็นกลุ่มเล็กๆ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้านวิชาการ และด้านการปฏิบัติการพยาบาล ทำให้เกิดการรู้จักการอยู่ร่วมกัน และมีการพัฒนาด้านสติปัญญา ทักษะด้านการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ทางวิชาการ

โจว, เวล, และโซว์เวอร์. (1992 : 434) กล่าวว่า การทำงานร่วมกันของนักศึกษาทำให้เกิดพลังเสริมตลอดเวลา และพลังนี้ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์ มีสัมพันธภาพ เกิดความภาคภูมิใจ และความนับถือซึ่งกันและกันเพิ่มขึ้น แต่ละคนเรียนรู้ที่จะร่วมกันทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้วิธีการเรียนในห้องเรียนนั้น จะสามารถเปิดโอกาสให้นักศึกษากล้าแสดงออกต่อบทเรียนนั้นๆ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความสนุก เกิดการอยากเรียนรู้ และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น อาจารย์อาจช่วยจัดเอกสาร บทเรียน หรือกรณีศึกษาเฉพาะราย ให้แก่นักศึกษาโดยอาจารย์ต้องเป็นผู้สอน อธิบาย ปฏิบัติให้ดูก่อน แล้วเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามก่อนที่นักศึกษาจะทำงานร่วมกันต่อไป

วิธีการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ร่วมกันในการสอนทางการพยาบาล มีผลดีหลายประการ คือ

1. นักศึกษาเรียนรู้หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มในทีม บทบาทหน้าที่ของพยาบาล ด้านการจัดการ และการประสานงานในการดูแลเฉพาะคนและทั้งกลุ่มของผู้รับบริการ
2. นักศึกษาเพิ่มพูนทักษะด้านสังคมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. นักศึกษาสามารถเพิ่มมาตรฐานในการเรียนรู้ของตนและกลุ่ม

ซึ่งแตกต่างจากการเรียนในห้องเรียนใหญ่ ที่นักศึกษามุ่งที่จะแข่งขันกันให้ได้รับเกรดที่ดีที่สุด แต่วิธีการเรียนรู้ร่วมกันต้องการให้นักศึกษาสามารถเรียนไปพร้อมๆกัน โดยในการเรียนรู้มีแนวคิด 3 ด้านคือ การได้รางวัลจากการทำงานเป็นทีม มาตรฐานเฉพาะกลุ่ม และโอกาสที่จะประสบความสำเร็จเท่าๆกัน แต่อีกแนวคิดหนึ่งถือว่า ประสิทธิภาพของทีม ระบบของการให้รางวัลขึ้นอยู่กับอาจารย์แต่ละคน ไม่ควรใช้ระบบการลงโทษ ระบบการให้รางวัลจะเป็น ส่วนหนึ่งของผลการเรียนในแต่ละวิชาเช่น ให้การทำงานของกลุ่ม 5% ของคะแนนทั้งวิชา แต่ละกลุ่มจะได้คะแนนไม่ต่ำกว่า B

หลักในการจัดกลุ่มมีสิ่งสำคัญที่ต้องจัดคือ

1. อาจารย์บอกให้นักศึกษาทราบและเข้าใจถึงการทำงานของกลุ่ม โดยใช้วิธีการเรียนรู้โดยวิธีเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งมีประสิทธิภาพของทีม นักศึกษาต้องรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของตนเอง
2. ต้องสร้างกฎ ระเบียบของกลุ่ม เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เกิดความไว้วางใจกัน การ

สื่อสารที่ชัดเจน การแก้ปัญหา และการจัดเวลา กฎระเบียบทุกคนต้องตกลงยอมรับกันทั้งห้องตั้งแต่แรกเริ่มทำงาน

การแบ่งกลุ่มต้องประกอบด้วยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ คละกัน วิธีการจัดกลุ่มจะต้องจัดให้นักศึกษามีการทดสอบความรู้ก่อน หรือคะแนนจากการผ่านการสอบวิชาบังคับของวิชาการพยาบาล จัดเรียงคะแนนตามลำดับสูงไปต่ำ เช่น แบ่งเป็น 5 กลุ่ม แบ่งเป็นเกรด เป็น 5 เกรด แต่ละกลุ่มจะต้องมีนักศึกษาทุกเกรดอย่างละเท่าๆกัน เกรดของนักศึกษาแต่ละคน ให้คิดรวมถึงการพัฒนาตนเองของนักศึกษาแต่ละคนด้วย แล้วนำมาคำนวณเป็นคะแนนรวมทั้งหมดของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำสุด จะได้คะแนนเท่ากับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูงสุด ซึ่งเป็นผลจากความสนใจในการร่วมปฏิบัติงานกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม (Slavin. 1991 : 13)

วิธีการสอนของอาจารย์มีหลายวิธี เช่น อาจารย์บางท่านอาจจะแบ่งกลุ่มในช่วงเริ่มต้น ชั่วโมงสอน เพื่อทบทวนสิ่งที่นักศึกษาได้เรียนไปแล้วในสัปดาห์ก่อน หรือภายหลังเลิกเรียน แล้วจัดกลุ่มเพื่อร่วมมือกันจัดแบบเอกสารของวันนั้น หรืออาจารย์บางท่านอาจใช้การบรรยายประกอบการใช้สื่อโสตทัศนูปกรณ์ช่วย แล้วนักศึกษามีส่วนร่วมทำงานกันในกลุ่มเล็กๆ ช่วยกันคิดหาวิธีต่างๆ อานกรณีศึกษาเฉพาะราย ค้นคว้าจากตำรา หรือจดโน้ตย่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาทักษะจนบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

ข้อควรคำนึงถึงในวิธีการสอนแบบนี้ คือ ประสิทธิภาพการเรียนรู้อาจในนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำ แต่อย่างไรก็ตามวิธีการสอนนี้ ทำให้เกิดการเพิ่มพูนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพการเรียนของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ปานกลาง และต่ำ ไม่แตกต่างกัน สิ่งที่สำคัญคือ วัตถุประสงค์ และมาตรฐานของแต่ละคนได้นำไปใช้ (Slavin. 1991 ; 13) อีกประการหนึ่งที่ควรพึงระวังคือ การให้คะแนนในอาจารย์แต่ละท่านอาจมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการสอน สำหรับนักศึกษาเองจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำ เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตัวเอง แก้ข้อขัดแย้งได้ สามารถแสดงบทบาท และความคิดเห็นตลอดเวลา นอกจากนี้อาจารย์ต้องตระหนักว่า นักศึกษาได้เกรดเดียวกันทั้งกลุ่ม ถึงแม้ว่านักศึกษาบางคนอาจไม่ทำงานร่วมกับ ผู้อื่น อาจารย์ต้องคิดว่ากระบวนการกลุ่ม เป็นสิ่งสำคัญของวิธีการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ดังนั้นนักศึกษาต้องมีการวางกฎระเบียบของกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการเรียน ทุกคนในกลุ่มสามารถเลือกทักษะที่ตนชอบ และสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับ ไม่ว่าจะ เป็นผู้นำ ผู้บันทึก จับเวลาผู้รายงาน ผู้อ่าน ผู้ประสานงาน หรือผู้สังเกตการณ์

วิธีการเรียนรู้ร่วมกัน จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในด้านสังคมและสติปัญญาแก่นักศึกษาพยาบาล มีแรงจูงใจที่จะรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง นักศึกษาสามารถที่จะอธิบายแนวคิดของตนเองแก่ผู้อื่นได้หลากหลาย วิธีการนี้แสดงถึงนักศึกษาต้องได้รับความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และ

เพิ่มผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน และควมมีมาตรฐาน อาจารย์จะต้องเป็นผู้ตรวจสอบวิธีการเรียน การสอนอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เข้าสู่โลกทางธุรกิจ มากขึ้น การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Cooperative Learning) จะเป็นทางเลือกใหม่ที่จะกระตุ้นให้นัก ศึกษาเกิดแนวคิดในการเรียนรู้ตลอดเวลา และมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนมากขึ้น ผู้วิจัย เห็นความสำคัญของปัญหาในการเรียนการสอนทางพยาบาลที่ต้องการพัฒนาการเรียนการสอนให้ ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา จึงได้นำวิธีการนี้มาทำการวิจัย เพื่อหาความเป็นไปได้ในการนำวิธีการสอนนี้มา ปรับใช้ให้การเรียนการสอนพยาบาลในปัจจุบันดียิ่งขึ้น

